

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Důvody kasační stížnosti podle § 103 s. ř. s. - část II.

Dalším důvodem, z kterého může být podána kasační stížnost, je zmatečnost řízení před krajským soudem. Podle soudního řádu správního spočívá tato zmatečnost v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce. Nejde však o důvod, který by přinášel nějaké zvláštní problémy, a proto je možné odkázat na literaturu a judikaturu k žalobě pro zmatečnost podle § 229 občanského soudního řádu.

6. Zmatečnost řízení před soudem

Dalším důvodem, z kterého může být podána kasační stížnost, je zmatečnost řízení před krajským soudem. Podle soudního řádu správního spočívá tato zmatečnost v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce. Nejde však o důvod, který by přinášel nějaké zvláštní problémy, a proto je možné odkázat na literaturu a judikaturu k žalobě pro zmatečnost podle § 229 občanského soudního řádu.

7. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu

Podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. může být kasační stížnost podána i z důvodu nepřezkoumatelnosti. Vzhledem k tomu, že se v řízení o kasační stížnosti přezkoumávají pravomocná rozhodnutí krajských soudů ve správním soudnictví, může se nepřezkoumatelnost ve smyslu tohoto ustanovení týkat právě jen těch rozhodnutí, která jsou napadána v řízení o kasační stížnosti. Rovněž § 109 odst. 3 s. ř. s. v odkazu na toto ustanovení hovoří o nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí.

Obecně je uznáváno, že nějaké rozhodnutí je nepřezkoumatelné proto, že není zřejmé, proč rozhodující orgán (v tomto případě soud) rozhodl tak, jak rozhodl. Tak je tomu tehdy, jestliže rozhodnutí neobsahuje odůvodnění nebo je toto odůvodnění nesrozumitelné.

Je otázkou, zda je tímto důvodem „pokryta“ také nesrozumitelnost výroku soudního rozhodnutí, kdy není zcela zřejmé, jak soud rozhodl. V tomto případě může být, obdobně jako správní rozhodnutí, takové rozhodnutí nicotné. Nejvyšší správní soud dává nicméně přednost zrušení tohoto rozhodnutí jako nepřezkoumatelného pro nesrozumitelnost podle § 103 odst. 1 písm. c).

Rozhodnutí krajského soudu musí být zásadně odůvodněno (§ 54 odst. 2, § 55 odst. 5). Nedostatek odůvodnění pak způsobuje nepřezkoumatelnost tohoto rozhodnutí, která může být důvodem kasační stížnosti. Pouze rozhodnutí, která jsou vydávána ve formě usnesení a jimiž se řízení nekončí a současně se jimi nikomu neukládá povinnost, nemusí obsahovat odůvodnění (§ 55 odst. 4 s. ř. s.). Z hlediska povahy rozhodnutí však není možné kasační stížnost podat jen proti rozhodnutí, kterým se pouze upravuje vedení řízení nebo které je povahy dočasné (§ 104 odst. 3 písm. b, c). Proto mohou existovat rozhodnutí, která nemusí obsahovat odůvodnění a přesto mohou být napadena kasační

stížnosti²⁰⁾. Takovým rozhodnutím je např. usnesení, jímž se zamítá návrh na ustanovení zástupce nebo usnesení, jímž se zamítá žádost o osvobození od soudních poplatků. Těmito rozhodnutími se neukládá povinnost ani se nejedná o rozhodnutí, kterým se upravuje vedení řízení. To je zcela zřejmé v řízení o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu, kde účastník nemusí být zastoupen advokátem. Ale také v případech povinného zastoupení advokátem či v případě osvobození od soudních poplatků mu povinnost nechat se zastoupit či zaplatit soudní poplatek vzniká přímo ze zákona, nikoli soudním rozhodnutím. Otázkou v těchto případech je, zda má Nejvyšší správní soud takové rozhodnutí zrušit jako nepřezkoumatelná. Domnívám se, že v tomto případě nelze namítat nepřezkoumatelnost podle uvedeného ustanovení s. ř. s. Smyslem řízení o kasační stížnosti je zrušení vadných soudních rozhodnutí. Tato rozhodnutí však nejsou vadná, jelikož zákon sám umožňuje, aby neobsahovala odůvodnění. Ustanovení § 55 odst. 4 s. ř. s. by bylo zcela nesmyslné, kdyby každé takové bezvadné rozhodnutí mohlo být zrušeno v řízení o kasační stížnosti²¹⁾.

Nepřezkoumatelná jsou i soudní rozhodnutí, která sice odůvodnění obsahují (musí-li je mít), avšak toto odůvodnění je nesrozumitelné. Nesrozumitelný znamená „mající v sobě nemožnost býti pochopen“²²⁾. Srozumitelnost je tak v první řadě pojmem, který se pojí k nějakému sdělení. Jelikož je určitým sdělením i projev vůle, je pojem srozumitelnosti, resp. nesrozumitelnosti v obecné rovině společný jak právu veřejnému (správní akty, soudní rozhodnutí, veřejnoprávní smlouvy atd.), tak i právu soukromému (zjm. právní úkony²³⁾). K nesrozumitelnosti výroku soudního rozhodnutí viz výše.

8. Jiná vada řízení před soudem, mohla-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé

Podle znění § 103 odst. 1 písm. d) může nepřezkoumatelnost spočívat i „v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé“. Tento text se z jazykového hlediska zcela jistě váže k nepřezkoumatelnosti. V textu § 103 odst. 1 tak není tato jiná vada řízení z jazykového hlediska pojata jako samostatný důvod kasační stížnosti. Aby se tento text vztahoval k počátku prvního odstavce, musela by tato část věty znít: „jiné vady řízení před soudem...“. Otázkou je, zda budeme toto ustanovení vykládat izolovaně a hledat jinou vadu řízení před soudem, která způsobuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí²⁴⁾ a současně mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé nebo se na tento text podíváme z poněkud větší šíře. Domnívám se, že druhý postup je ten správný.

Ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s. zcela jasně při odkazu na § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. rozlišuje²⁵⁾ mezi nepřezkoumatelností a vadou řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Tak se toto ustanovení dostalo do rozporu s textem § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Pokud bychom tyto „jiné důvody“ chápali jen ve vztahu k nepřezkoumatelnosti, byla by z přezkumu před Nejvyšším správním soudem vyloučena většina vad při zjišťování skutkového stavu. Pouze nesprávné hodnocení spisového materiálu, případně nezohlednění vady řízení před správním orgánem, by bylo možné uplatnit podle § 103 odst. 1 písm. b). Ale již případy, kdy by správní orgán spisový materiál posoudil správně a krajský soud chybně, protože by zákonné rozhodnutí zrušil, by byly mimo kognici Nejvyššího správního soudu. Toto řešení by však způsobovalo neodůvodněnou nerovnost mezi účastníky řízení, a proto je nutné dát přednost úpravě § 109 odst. 3, podle které je vada řízení před soudem, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, za samostatný důvod kasační stížnosti. Stejně postupuje i Nejvyšší správní soud²⁶⁾.

9. Důvody kasační stížnosti směřující proti rozhodnutí krajského soudu o pořádkové pokutě podle § 103 odst. 2

Podle § 103 odst. 2 se užije odstavce 1 tohoto ustanovení přiměřeně také pro důvody kasační stížnosti směřující proti rozhodnutí krajského soudu o pořádkové pokutě. Pořádkovou pokutu může krajský soud uložit podle § 44. Přiměřená aplikovatelnost odst. 1 § 103 znamená, že i v tomto případě může Nejvyšší správní soud posuzovat nezákonnost tohoto soudního rozhodnutí²⁷⁾, ač se nejedná o meritorní rozhodnutí. Stejně tak je možné ji přezkoumat z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. c) a d). Jelikož zde nepředcházelo správní řízení, není možné aplikovat písmeno b). Jedná se také o jiná rozhodnutí, než jaké je uvedeno v písmenu e).

10. Lhůta pro uplatnění důvodů kasační stížnosti

Důvody kasační stížnosti musí být uvedeny v samotné kasační stížnosti. Není-li v kasační stížnosti uveden žádný z důvodů podle § 103, nemá kasační stížnost nutnou náležitost a krajský soud je povinen postupovat podle § 106 odst. 3 ve spojení s § 108 odst. 1. Stěžovatel tedy bude vyzván, aby doplnil tuto náležitost do jednoho měsíce od doručení usnesení, kterým byl stěžovatel vyzván k doplnění podání. Jen v této lhůtě je možné rozšířit důvody kasační stížnosti. Je-li uveden alespoň jeden důvod podle § 103, je splněna náležitost kasační stížnosti a důvody kasační stížnosti je již možné rozšířit jen ve lhůtě k podání kasační stížnosti. Bude-li však stěžovatel vyzván k odstranění jiných vad podání, může ve lhůtě k tomu určené rozšířit i důvody kasační stížnosti, i když již tuto náležitost (alespoň jeden důvod) obsahovala. Na rozdíl od řízení o žalobách proti rozhodnutí správního orgánu tak lhůta určená k odstranění vad podání prodlužuje lhůtu k uvedení stížních, resp. žalobních bodů.

11. Závěr

Z uvedených výkladů je zřejmé, že úprava důvodů kasační stížnosti přináší značné problémy, které budou relevantní i v právní praxi. Tento článek chce v první řadě na tyto problémy upozornit, až následně nabídnout nějaké jejich řešení. Je však zcela zřejmé, že konečné slovo bude mít ve své judikatuře až Nejvyšší správní soud.

JUDr. Filip Melzer, LL.M.

Článek byl uveřejněn v časopise JURISPRUDENCE

20) Neuplatní se zde § 168 odst. 2 o. s. ř., podle kterého není nutné odůvodnit usnesení, které se týká vedení řízení.

21) Od této problematiky je nutné odlišit případy fiktivních správních rozhodnutí, která samozřejmě také neobsahují odůvodnění a která jsou rušena právě pro nepřezkoumatelnost.

22) Příruční slovník jazyka českého, díl III. (N-O), Praha, 1938-1940, str. 486.

23) Pro oblast práva soukromého srv. § 37 odst. 1 OZ, který navazuje na § 869 obecného zákoníka občanského. Naproti tomu poněkud odlišné znění obsahoval § 32 občanského zákoníka z roku 1950.

24) Tak činí Millerová, Ivana; in: Vopálka, Vladimír (vyd.): Nová úprava správního soudnictví, Praha 2003, str. 121, 123.

25) Srv. z gramatického hlediska spojku „anebo“ s čárkou.

26) Podle rozsudku NSS ze dne 24. 6. 2003, čj. 5 As 1/2003 - 40, je postup soudu, který vyšel při posuzování souběhu průměrného měsíčního výdělku z výdělečné činnosti a částečného invalidního důchodu z nepřesné zprávy zaměstnavatele, která se následně ukázala nepravdivou, a v důsledku toho nesprávně posoudil naplnění zákonných podmínek k úpravě částečného invalidního důchodu, jinou vadou řízení před soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d). Dále srv. rozsudek NSS ze dne 29. 5. 2003, čj. 5 Ads 5/2003-57.

27) Např. uložení pořádkové pokuty za to, že vznesne přípustnou námitku nebo bude chtít nahlédnout do spisu.

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)